עד כמה עד פרסה : רבי יהודה אומר משדה האילן כדרכו ומשדה הלבן שלא כדרכו : תנו רבנן *כיצד כדרכו חופר גומא ותולה בה מצודה כיצד שלא כדרכו נועץ שפוד ומכה בקורדום *ומרדה האדמה מתחתיה תניא (*ר"ש בן אלעזר) אומר כשאמרו משדה לבן שלא כדרכו לא אמרו אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר אבל בשדה לבן הסמוכה לשדה האילן אפילו כדרכו שמא יצאו משדה הלבן ויחריבו את האילנות : ומקרין את הפירצה במועד : כיצד מקרין רב יוסף אמר *בהוצא ודפנא, במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט אמר רב חסדא לא שנו אלא כותל הגינה אבל כותל החצר בונה כדרכו לימא מסייע ליה *כותל *הגוהה לרשות הרבים סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה ? התם כדקתני טעמא "מפני הסכנה" ואיכא דאמרי הא שמע כותל הגוהה לרה"ר סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה מפני הסכנה אין שלא מפני הסכנה לא לימא תיהוי תיובתיה דרב חסדא? אמר לך רב חסדא התם סותר ובונה הכא בונה ולא סותר, התם נמי ליסתור ולא ליבני? א"כ מימנע ולא סותר אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ובשביעית בונה כדרכו דהיכא אילימא דחצר צריכא למימר אלא לאו דגינה *ואע"ג דמיחזי כמאן דעביד נטירותא לפירי שמע מינה: **מתני'** ר' מאיר אומר רואין את הנגעים (*בתחילה) להקל אבל לא להחמיר וחכמים אומרים לא להקל ולא להחמיר : **גמ'** תניא רבי מאיר אומר *רואין את הנגעים להקל אבל לא להחמיר רבי יוסי אומר לא להקל ולא להחמיר שאם אתה נזקק לו להקל נזקק לו אף להחמיר, אמר רבי נראין דברי רבי מאיר במוסגר ודברי רבי יוסי במוחלט אמר רבא בטהור כ"ע לא פליגי דלא חזו ליה [א] בהסגר ראשון דכ"ע לא פליגי דחזי ליה כי פליגי בהסגר

אינו לא בונה כדרכו

היינו כותל חצר

דהתירו רק בגלל הסכנה

יש סכנה

כר' חסדא דגינה אינו בונה כדרכו במועד

ובשביעית בלבד בונה כדרכו אבל במועד לא

דבגינה כן אסור בשביעית

שאם רואה הנה יקויו טמא אינו אומר כלום

לטהר

דרואים

דלא רואים

רש"י

עד כמה · מרוחקין הני תרי חורי נמלים דכי איכא נהרא בינייהו וליכא גישרא דאין מכירין הני בחורי דהני : **עד פרסה** · אי ליכא פרסה בינייהו אע"ג דאיכא נהרא וליכא מעבר מכירין הני בחורי דהני : **נועץ שפוד** . במקום שהן מצוין ומרדה האדמה וממעך אותן : **הוצא** · (א) ענפי דקל דתמרים : **דפנא** · בייר וקעבד גדר מדפנא ומגדל אותה מהוצי הדקל : **צר בצרור** · מניח אבנים זה על גב זה : **אמר רב חסדא לא שנו** · דאמר מתני' מקרין אבל אינו בונה כדרכו : **בכותל גינה** · דליכא פסידא יתירא אי עיילי בה אינשי : **אבל בכותל חצר בונה כדרכו** · דאיכא פסידא יתירא אי עיילי בה גנבי וגנבי ממוניה : **גוהה** · שוחה ונטוי : **סותר ובונה כדרכו** · דהיינו כותל חצר מסייע ליה לרב חסדא : **מפני הסכנה** · שלא תפול על הולכי ברשות הרבים: **שלא מפני הסכנה לא** · קשיא לרב חסדא דאמר בכותל חצר בונה כדרכו אע"פ דליכא סכנה : **תריץ** · לא קשיא לרב חסדא דהא דקתני במקום סכנה היינו דסתר לה כשגוחה ובונה לה שפיר : **הכא** · דקאמר רב חסדא שלא במקום סכנה בונה כדרכה כשהיא סתורה קודם לכן אבל לא סתר לה במועד : **התם** · במקום סכנה לסתור משום דאיכא סכנה ולא ליבני דבבנין ליכא סכנה : **א"כ** · דלא בני : **ממנעי ולא סתרי** · והוי סכנה : **מתניתין נמי דיקא** · כרב חסדא דגינה אינו בונה במועד כדרכו : **אלא לאו בגינה** · ובשביעית בונה כדרכו אבל במועד אינו בונה כדרכו : **מתני' רואין את הנגעים להקל** · כלומר רואה הכהן נגע צרעת במועד לטהר : **לא להחמיר** · שאם רואה הכהן שהוא טמא אינו אומר כלום שאם מטמאו כמלא מצטערו במועד ורחמנא אמר (דברים טז) "ושמחת בחגך" : **גמ' שאם אתה נוקק לו להקל אתה נוקק לו להחמיר** · כלומר מאחר שרואהו הכהן אומר בין הוא טמא בין הוא טהור : **א"ר נראין לי דברי ר' מאיר במוסגר** · שרואין ודברי רבי יוסי במוחלט : **בהסגר ראשון** · שאם מטהר ליה משמח ליה אי לא מטהר ליה לא מטמא ליה יותר מדמעיקרא אלא מסגר ליה פעם שניה : בהסגר

* זד הסוגריים מובא ההוכחה לר' חסדא. בתוך הסוגריים מובא מהו החידוש לגבי שביעית

עד כמה עד פרסה · דאין מכירין זה את זה ביותר מפרסה אפי' בלא נהר א"נ ה"פ כשיש נהר מתי קרויין מכירין עד פרסה אבל ביותר מיקרי אין מכירין ודוקא דאיכא נהר : **תניא** ר"ש בן אלעזר אומר · לא ידענא מה הוא אם הוא תנא שלישי או שמא מילתיה דת"ק מפרש או שמא י"ל דרבי יהודה מודה בשדה לבן הסמוכה לשדה האילן וחכמים מיירי בשדה הסמוכה לבית השלחין לא בשדה הסמוכה לבית האילן ונראה לי דגרסינן הכי באיזה שדה לבן מתירין חכמים ויש ספרים שכתוב בהן כשאמרו בשדה לבן שלא כדרכו לא אמרו אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר וקאי על דברי רבי יהודה כו' : **אמר** רב אשי מתניתין נמי דיקא· פסק בתוס' דהר"ר פרץ דהלכתא הכי דכותל חצר מותר לבנותו ופירש דהיינו דוקא במקום סמוך לרה"ר שיש לו לחוש לגנבים אבל בין חצר לחצר ומשום בני חצר אסור לבנותו כדרכו : **אמר** רבי נראין דברי ר"מ במוסגר · מה שפירש בקונטרס דמוסגר אסור בתשמיש המטה לא נדע מנין לו דהא תנן בפרק קמא דמגילה (ד' ח:) אין בין מוסגר למוחלט אלא פריעה ופרימה משמע דלענין תשמיש המטה שוין דלמאן דאמר מוחלט מותר כל שכן דמוסגר מותר ולמ"ד דמוחלט אסור ה"ה מוסגר אסור דהא מוחלט מאי טעמא דאסור משום דאיכא ק"ו לימי חלוטו כדאמרינן בשמעתין והכי נמי ק"ו לימי הסגירו וגמרינן ימי הסגר מימי ספרו ואי משום דאין טעון פריעה ופרימה . בימי ספרו נמי אין טעון פריעה ופרימה והא דקאמר התם בגמרא הא לענין שילוח טומאה זה וזה שוין ה"ה לענין תשמיש המטה הן שוין אלא לא פסיק ליה לאיסור או להיתר וגם מה שפירש בקונט' דמוסגר אינו משתלח חוץ לג' מחנות מזה חזר בו דהא בפרק קמא דמגילה (ד' ח:) קאמר הא לענין שילוח זה וזה שוין ולפי זה קשה מאי שייך לוותא דאשתו ולוותא דעלמא במוסגר ובמוחלט בשלמא לוותא דעלמא יש ליישב שהוא °צריך פריעה ופרימה כשהוא מוחלט וטמא טמא יקרא ופורש מבני אדם בימי חלוטו יותר מבימי הסגירו אבל לתשמיש שניהן שוין ע"כ נראה דהא דקאמר מר סבר לוותא דעלמא ניחא ליה ומר סבר לוותא דאשתו עדיף אמוחלט קאי וה"פ נראין דברי ר' מאיר במוחלט דרואין דאי מטמא ליה תחילה נמי טמא הוה ואי מטהר ליה מאי אפסדיה דלוותא דאשתו אינו חושש דלוותא דעלמא עדיפא ליה ונראין דברי ר' יוסי במוסגר דמטמא ליה ופסיד לוותא דעלמא שיהיה טעון פריעה ופרימה וטמא טמא יקרא וצריך לפרוש מבני אדם וגם יפסיד שילטער שעד עתה היה מצפה להיות טהור ואין מצפה עתה ליטהר ותנא אחרינא סבר לוותא דאשתו ניחא ליה והכי פירושו נראין דברי ר' מאיר דרואין במוסגר דאי מטמא ליה לא יפסיד דשניהן מוסגר ומוחלט דינם שוה חוץ מפריעה ופרימה ובהך הפסד אינו חושש אפי' קרינא ליה הפסד לוותא דעלמא כדפי' אינו חושש אלא אלוותא דאשתו אבל מוחלט אין רואין דאי מטהר ליה יפסיד לוותא דאשתו דקסבר לוותא דאשתו עדיפא ליה מלוותא דעלמא וקצת ק"ל מהו נראין דברי ר"מ הא לית ליה לרבי מאיר כלל דהכהן מחויב לומר ואי בעי שתיק ור' (ב) קסבר דלעולם כהן אינו רשאי לשתוק כלל ולדברי ר' לא תמצא בשום אחד רואין להקל ולא להחמיר דאינו רשאי לשתוק כלל והכי הוה ליה למימר נראין דברי ר' יוסי כו' ואין נראין דברי יוסי כו' והכי איתא בשמעתין דטיפת חלב (חולין ד' קטי) : **בהסגר** ראשון כולי עלמא לא פליגי · מה שפירש בקונטרס בסוף הסגר ראשון ומשום הכי רואין אי טהור שפיר ואי עומד בעיניו תחילה נמי בבית הכלא היה עומד וקשה דלמא פשה הנגע ויהיה טמא מוחלט והכי משמע בנגעים פ"א דארבע מראות הללו מצטרפין זה עם זה לפטור את העומד סוף שבוע שני להחליט את שנולד בו מחיה או שער לבן בתחילה בסוף שבוע ראשון או בסוף שני לאחר הפטור להחליט את שנולד בו פיסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני ויש לפרש בהסגר ראשון כ"ע לא פליגי דחזי ליה הוי הטעם משום דלטהרו או לטמאו לא שייך למדרש עד שעה שצריך לטמאותו דהיינו בסוף הסגר שני אבל בסוף הסגר ראשון ראוי הוא להסגיר עוד ולא יטמאהו וכל זה דוחק לכך נראה דברי רבינו יצחק בהסגר ראשון היינו תחילת הסגר ראשון שיכול (ג) לשמח בכהן דהא לא שייך לטהרו או לטמאו בהסגר שני והוא בתחילת הסגר שני שמא אינו יכול לשתוק והוא הדין בסוף הסגר שני : לטהרו

מסורת הש"ס

[נ"ל ומרדד כך אי' בתוספ' פ"א וכ"א בשאלתות]

[לקמן יא.]

[תוספתא פ"א לקמן יג.]

[עי' בתוי"ט]

[תוספתא פ"א]

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר רבי נראין וכו' צריך פריעה ופרימה כשהוא מוחלט וטמא טמא יקרא. עיין תוי"ט פ"א מ"ז דמגילה :

עין משפט נר מצוה

סד א מיי' פ"ח מהל' י"ט הל' ה טוש"ע א"ח סי' תקלז סעיף יג :

סה ב מיי' שם טוש"ע שם :

סו ג ד ה ו מיי' פ"ח מהל' י"ט הלכה ו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמ סעיף א :

סז ז מיי' פ"ז מהל' י"ט הלכה טז :

[בשאלתות אי' ר"א ב"י]

[בערוך אי' הגוהה וכ"ה בשאלתות וכ"ה בתוספתא ולקמן יג.]

נושא

דינו של ר' חסדא:

כותל גינה הוא דאינו בונה כדרכו במועד - אבל - כותל חצר בונה כדרכו אפילו במועד

מבנה

ב' לשונות

לסייע לר' חסדא

להקשות על ר' חסדא

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר צדין משדה האילן כדרכו ומשדה הלבן שלא כדרכו : ת"ר כיצד כדרכו חופר גומא ותולה בה מצודה . כיצד שלא כדרכו נועץ שפוד ומכה בקורדום ומרדה בעפר תחתיה : ומקרין הפירצה במועד . רב יוסף אמר בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור כלומר עולה באבנים זו על גב זו ואינו טח בטיט . אמר רב חסדא לא שנו שמקרין את הפירצה אלא כותל גינה [אבל כותל חצר] שנפל בונה כדרכו אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דעל כותל גינה אמר' המשנה ומקרין את הפירצה במועד דקתני ובשביעית בונה כדרכו דהיכא אי נימא דחצר צריכא למימר דבונה בשביעית וכי בנין בשביעית מי אסיר אלא לאו דגינה *) (ובונה כדרכו מפני הסכנה שלא יפול על בני אדם) ואע"ג דמיחזי כמאן דעביד נטירותא לפירי. תניא כותל הגוהה לרה"ר סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה שלא יפול על בני אדם : מתני' רמ"א רואין את הנגעים וכו' תניא ר' מאיר אומר רואין את הנגעים להקל כדי לטהרו אבל לא להחמיר שאם אתה נזקק לו להקל אתה נזקק לו להחמיר שנא' לטהרו או לטמאו. א"ר נראין דברי רבי מאיר במוסגר כי רואין להקל לטהר אבל לא להחמיר שאם יראה כי הוא טמא ישתוק ואוקמה רבה בהסגר שני. ור' מאיר סבר בכהן תליא מילתא

*) אלו תיבות המוקפים נראה שמיותרים הם.

נושא (דז ח.)

ראיית נגעים ב

מח' תנאים - האם כהן יכול להסתכל ולשתוק

מבנה

שלבים שונים של הנגע

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה הוצא הוצי דקל הס"ד ומה"ד דפנא ענפי עץ שקורין לו"ר ופרי שלו קורין ביי"ש וקעבד גדר: (ב) תוס' ד"ה אמר רבי כו' ואי בעי שתיק ורבי יוסי קסבר דלעולם כו' ולדברי ר' יוסי לא תמצא : (ג) ד"ה בהסגר כו' תחילת הסגר ראשון שיכול לשתוק דהא :

הגהות הגר"א [א] גמ' בהסגר שני דכ"ע ל"פ דחזי ליה כי פליגי בהסגר ראשון כצ"ע :